

ἔχη οὐτε τὰς ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις ὑγιεῖς καὶ ἰσχυράς.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω θεάματα καὶ αἱ διασκευαί εἰς ἐν τῇ Δύσει χρησιμεύουσι καὶ δι' αὐτὸν τὸν λαὸν, συντελοῦντα οὕτω εἰς φωτισμὸν καὶ εὐχάριστον διδασκαλίαν αὐτοῦ καὶ εἰς βαθμιαίαν ἐξημέρωσιν τῶν ἡθῶν αὐτοῦ· διότι ὅσον ἀτελέστερος καὶ βραβυρότερος ὁ ἄνθρωπος, τοσοῦτον θορυβωδέστερος καὶ ὑλικώτερος αἱ τέψεις αὐτοῦ. Ὁθεν καὶ μεθ' ἱκανῆς ἀκριβείας δύναται τις νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀναπτύξεως λαοῦ τινος ἐξ αὐτῶν τῶν διασκευάσεων αὐτοῦ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς μερίμνης τῶν ἐνδιαφερομένων εἰς τὸ νὰ καθιστῶσι ταύτας ὠφελίμους καὶ διδασκτικὰς καὶ ἐν γένει ἐπὶ μᾶλλον πνευματικὰς.

Εἶναι ἀληθές ὅτι τ' ἀνωτέρω ἰδρύματα καὶ ψυχαγωγικὰ μέσα εἶναι δαπανηρὰ καὶ ὅτι ἀφ' ἑτέρου οἱ περιωρισμένοι ἡμῶν πόροι μολίς ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ δαπανώμεν ἐπαρκῶς διὰ τὰ πρὸς ἐκπαιδεύσιν τῶν παιδῶν καὶ τοῦ λαοῦ ἀπαιτούμενα. Πόθεν λοιπὸν νὰ δαπανήσῃμεν καὶ διὰ τὰς τοιαύτας αὐτῶν διασκευάσεις; Ἄλλ' ἐάν οἱ κατ' ἔτος διὰ τοὺς χοροὺς τῶν παιδῶν δαπανῶντες κατέθετον τὸ ποσὸν τοῦτο, προσέθετον δὲ καὶ οἱ γονεῖς ὅσα δαπανῶσι συνήθως διὰ τὰς πολυτελεῖς τῶν μικρῶν ἐνδυμασίας, βεβαίως ἐντὸς ὀλιγίστου χρόνου ἤθελε συναχθῆ ποσὸν σπουδαῖον, διευκολύνον τὸν ἐν τῷ χρόνῳ καταρτισμὸν πολλῶν ἐκ τῶν ἀνωρῆθέντων ἀγαθῶν.¹ Διὰ τούτων δὲ θὰ διευκολύνετο καὶ ἐτελειοποιεῖτο σπουδαίως καὶ αὐτὸ ἀκόμη ὀλόκληρον τὸ παρ' ἡμῖν σύστημα τῆς τῶν παιδῶν ἀγωγῆς, καθ' ὅσον δι' αὐτῶν θὰ ἐπολλαπλασιάζοντο τὰ μέσα τῆς ἐποπτικῆς καὶ πρακτικῆς διδασκαλίας. Ὁ ἀεὶ εἰδόμενος πρὸς τούτους εἰς τοὺς γονεῖς καὶ παιδαγωγούς καὶ σπουδαῖον μέσον ἀμοιβῆς· καθ' ὅσον ὁ φιλομαθὴς ἄμα καὶ φιλοθεάμων παῖς ἤθελεν ἐργάζεσθαι μετὰ πλειοτέρου ζήλου, ἐάν ὡς ἀμοιβὴ τῶν κόπων του ἐτίθετο ἢ ἐπίσκεψίς τινος τῶν ἀνω ἰδρυμάτων· καὶ αὐτοῦ δὲ πάλιν τοῦ ὀκνηροῦ καὶ ἀφιλοτίμου παιδὸς ἤθελε κινήθῃ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τῆς στερήσεως μιᾶς τῶν ἀνωτέρω τέψεων.

Ἄς ἐλπίσωμεν λοιπὸν, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι καὶ παρ' ἡμῖν θέλει ληφθῆ πλειοτέρα πρόνοια περὶ τῆς καθόλου τῶν παιδῶν ἀγωγῆς, δι' ἧς καὶ μόνης θέλουσιν ἀπαλλαγθῆ ταῦτα καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν τῶν θλιβερῶν συνεπειῶν τῆς μέχρι

1. Ὁ σύλλογος «Παρνασσός» ἐνταῦθα ἐν πολλοῖς πρωταγωνιστεῖ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἀρίστων παρ' ἡμῖν ἔξωθεν καὶ ἐθίμων διὰ τὴν ποικιλωτάτων ἀναγωγισμάτων καὶ παντοίων διδαγμάτων, πειραμάτων κτλ. Κατ' αὐτὰς ἰδίως ὁ πρόεδρος αὐτοῦ κ. Τιμ. Ἀργυρόπουλος ἐπέδειξε θερποντάτην σεῖρὰν πειραμάτων καὶ εἰκόνων διὰ προβολῆς, ἐπιβεβαιώσας οὕτω ζωηρῶς τὴν ἀλήθειαν τοῦ ὅτι διὰ τοῦ ἐπαγωγῶν μέσου τῆς παραματικῆς διδασκαλίας, εὐληπτότερα καθίστανται αἱ μαθήσεις καὶ ἀνεξάλειπτοι μένουσιν αἱ ἐντυπώσεις τούτων.

τοῦδε περὶ τὰ τοιαῦτα ἀδιαφορίας καὶ ἀπρονοησίας. Μὴ πλανώμεθα ὅμως ζητοῦντες ἀλλαγὴν τὴν θεραπεῖαν τούτων! Αὕτη ἐν μόνῃ τῇ ἀγωγῇ καὶ σκοπίμῃ παρασκευῇ τῶν μητέρων ἔγκειται. Ἡ μήτηρ, καὶ μόνον ἡ μήτηρ, τρέφει καὶ ἀνατρέφει τὸν παῖδα καὶ δίδει αὐτῷ τὴν πρώτην ὠθησιν πάσης ἐν τῷ μέλλοντι πορείας αὐτοῦ. Εὐτυχῆς ὁ ἄνθρωπος ὅστις παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὰς πρώτας ἀρχὰς πάσης ἡθικῆς ἐξεγέρσεως καὶ παρεσκευάσθη οὕτω διὰ τὴν εὐχερύτεραν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ προορισμοῦ! Δυστυχῆς δὲ ἐκεῖνος, ὅστις ἐν ἔλλειψει μητρὸς, οὐδὲ πνευματικὴν μητέρα εὔρε, δυνηθεῖσαν ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν ἐκείνης!

Ἡ ἀνύψωσις λοιπὸν τῆς γυναικὸς καὶ ἡ διὰ ταύτης ἀληθῆς μόρφωσις μητέρων καὶ σπουδαίων παιδαγωγῶν ὀφείλει νὰ ᾖ τὸ ἱερώτατον μέλημα παντὸς ἐνδιαφερομένου εἰς τὰ τῆς τῶν παιδῶν ἀγωγῆς καὶ παντὸς δυναμένου νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τελειοποίησιν ταύτης. Διότι μόνον ὅταν ἡ γυνή, ὅταν ἡ μήτηρ κατέχῃ πρεπόντως τὴν θέσιν τῆς καὶ ἡ οἰκογένεια δύναται νὰ ἐκπληροῖ τὴν ἐντολὴν αὐτῆς· τότε δὲ μόνον καὶ ἡ κοινωρία καὶ τὸ ἔθνος ὀλόκληρον δύναται νὰ προαγῆται καὶ ἀληθῶς νὰ εὐδαιμονῇ!

Δ. Κ. Λ. ΛΑΕΚΑΡΙΩΤ.

ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ ΠΑΓΟΔΡΟΜΟΝ

Δι' Ἀθηναίων ἡ τέψις τῆς παγοδρομίας εἶναι ἀνεξήγητος. Διότι ὁ κάτοικος τῆς παρὰ τὸν ξηρὸν Ἰλισσὸν εὐλογημένης ἢ εὐλογιῶσης χώρας, ὁ ὁποῖος δὲν ἐνθυμεῖται ἐβδομάδα τοῦ βαρυτέρου τῆς πατρίδος του χειμῶνος, καθ' ἣν δὲν ἀπῆλαυσεν ἐν μακαριότητι τὰς χρυσιζούσας ἀκτῖνας ἡλίου, ὡσεὶ ἔαρινου, ἀπὸ τῶν ἰσοβαρῶν τοῦ Ἰμηττοῦ κορυφῶν προβαλούσας καὶ τὰς μαγευτικὰς κροκοθαφεῖς ἀντανακλάσεις τούτου δύοντος, γνωρίζει τὸν πάγον μόνον ἐκ τοῦ ἀτμοκινήτου παγοποιείου καὶ τῶν ἐν τοῖς καφενεῖοις ἐπιγραφῶν· *Λεμονάδα μετὰ πάγον*.

Ἄλλὰ τὸν σαπφειρόχρονον ἐκεῖνον μανθῦαν, ὅστις ἐν μιᾷ νυκτὶ ἀπλοῦται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων, τὸ θαυβοῦν ἐκεῖνο κρυσταλλίζον ἐπίστρωμα, τὸ μεταβάλλον μίαν λίμνην εἰς μαγευτικὴν αἴθουσαν χοροῦ, τὸ ἀγνωστὸ ἐντελῶς, τὴν δὲ ἀπόλαυσιν τοῦ παγοδρομεῖν θεωρεῖ αἰνίγμα, εἰς ὃ δίδει ἴσως τὴν προχειροτέραν λύσιν· *ἀροησία!*

*
**

Δὲν θὰ ἦμην λοιπὸν ἐγὼ ἐξαιρέσις μετὰ τῶν Ἀθηναίων. Οὐδὲ εὐρεθεῖς ἐν χώρᾳ, ἐν ᾗ ἡ συνήθης θερμοκρασία κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ ἔτους εἶνε κατ' ἐλάχιστον ὅρον πέντε βαθμῶν

ὑπὸ τὸ μηδὲν, θὰ ἐπέτρεπον εἰς τὴν φιλοπατοίαν μου νὰ ἑμολογήσῃ, ὅτι εἶνε τι θελκτικὸν τὸ μα-
νιῶδες ἐκεῖνο παγοδρόμιον, ἐγὼ, ὁ συνειθίσας ν'
ἀτενίζω οὐρανὸν γλαυκὸν καὶ ν' ἀναπνέω δρο-
σέντα μπάτην, ὁ ἀναμένων νὰ μὲ χαιρετίσῃ ἀνά-
πασαν πρωτὴν ὁ Φοῖβος ξανθοκόμης ἀείποτε καὶ
νὰ μὲ θωπεύσῃ τὴν νύκτα σελήνης ἀργυρίζουσης
σελαγιζουσα ἄκτις.

Ἄλλ' οὐδὲ ἦτο λόγος, ὅτι, ἐπειδὴ νῦν ἀνά-
πασαν πρωτὴν δὲν δύναμαι νὰ διακρίνω τὸ ἀπέ-
ναντι τοῦ παραθύρου μου γοθτικὸν κωδωνοστά-
σιον ἐκ τῆς πυκνῆς διύλης, ἢ ἐξέρχομαι μὲ ἐ-
πανωφόριον μυθικοῦ βάρους διὰ γνήσιον Ἀθη-
ναῖον, ἢ ἀναπνέω ἀτμόσφαιραν παγεράν καὶ βα-
ρειάν, ἢ περιπατῶ ἐπὶ παχέος στρώματος χιό-
νος, ὄφειλον νὰ μὴ θεωρῶ μέχρι χθὲς ἔτι μονο-
ουχὶ μωρίαν τὸ παγοδρομεῖν καὶ νὰ οἰκτεῖρω
τοὺς διασχίζοντας τὰς ὁδοὺς μὲ παγοπέδιλα ἀνά
χεῖρας καὶ νὰ ἀσχάλλω διὰ τὰ τυπογραφικὰ
ἔξοδα τῶν ποικιλοχρῶμων μεγαλοσχημῶν προ-
γραμμάτων, ἅτινα ἀνήγγελλον τοῖς διαβάταις
τὸ ἐπίκαιρον τῆς ἐκτάκτου διασκεδάσεως.

Καὶ ὅμως δὲν ἤδυνήθην ν' ἀποφύγω τὸν πει-
ρασμὸν τοῦ ν' ἀντιληθῶ ἀπαξ τοῦλάχιστον τῆς
παιδικῆς διαχύσεως τῶν Γερμανῶν παγοδρο-
μούντων· διὸ καὶ τὴν πρόσκλησιν φίλης γερμα-
νικῆς οἰκογενείας τοῦ ἀνὰ τὴν συντροφειῶσά ἐν
ἀπόγευμα εἰς τὴν παγοδρομίαν ἀπεδέχθην μετὰ
μειψιμοίρου μὲν δισταγμῶν ἐν τῷ φανερῷ, μετ'
εὐχαρίστου δὲ προθυμίας ἐνδομύχως. Οἱ προσκα-
λουντές με ἄλλως τε ἦσαν εὐχάριστοι σύντρο-
φοι, δύο ῥαδιναὶ ξανθοπλόκαμοι Γερμανίδες,
μία ἐβενόκομος μελανόφθαλμος Ἰουδαία καὶ εἰς
φαιτητής, ἀδελφὸς τῶν δύο πρώτων δεσποινί-
δων, μνηστὴρ δὲ τῆς τελευταίας. Ἡ ὑποδει-
χθεῖσα Ἐδὲμ τῆς διασκεδάσεως ἦν ἡ ἐν τῷ δά-
σει τοῦ Βερολίνου (Thier - Garten) λωρὶς ὕδα-
τος, ἢ ἐνστερισμένην ἔχουσα τὴν νῆσόν τοῦ
Ῥουσσώ (Rousseau - Insel), μικροσκοπικὸν τε-
μάχιον γῆς, μετὰ τινῶν δένδρων ἐπ' αὐτοῦ, ἐν
μέσῳ τοῦ ὕδατος ἐρριμμένον. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ
μέρους ἐγένετο ὁμοφώνως ἀποδεκτὴ, διότι πρὸς
τοῖς ἄλλοις εἶχε προαγγελθῆ ὅτι καὶ στρατιω-
τικὴ μουσικὴ θὰ ἐπαιάνιζεν ἐκεῖ τὴν ἐπιούσαν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἐπιούσης ἐκινήσαμεν. Καθ'
ὁδὸν διετῆρουν ὅλους τοὺς δισταγμούς μου καὶ
οὐδαμῶς ἐνόουν νὰ συγκληθῶ ἐκ τῆς ἐνθουσιώ-
δους περιγραφῆς τῆς μελλούσης διασκεδάσεώς
μας. Ἄλλ' ὅταν ἐφθάσαμεν ἐκεῖ τὰ πάντα ἤλ-
λαξαν ὄψιν. Ἀφ' ἧς στιγμῆς πληρώσας τὰ 25
πφενίγγιά μου ἔλαβον τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέλθω
εἰς τὸν χώρον τοῦ πανδαιμονίου ἐκεῖνου, οἱ δι-
σταγμοί μου κατέπιπτον εἰς μετὰ τὸν ἄλλον,

καὶ ὅταν εὐρέθην ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκ πάγου ὑ-
παιθου ἐκείνης αἰθούσας, δὲν εἶχε μείνει οὔτε
εἰς. Ὅλοι εἶχον γίνεαι δροσάλωτοι τῶν ἀλληλο-
διαδόχων γοητευτικῶν ἐντυπώσεων τοῦ πρωτο-
φανοῦς δι' ἐμὲ θεάματος.

Τὸ ἐφ' οὗ ἰστάμην πεπηγὸς ἔδαφος ὁμοιάζεν
ἄστεγον καὶ ἀτείχιστον αἰθουσαν χοροῦ ἀπέραν-
τον, ἔχουσαν σαπφείρινον τὸ πάτωμα, περιβαλ-
λουμένην ὑπὸ δένδρων ὑψικουρῶν, τεταγμένων
κατὰ σειρὰς εὐρύθμους καὶ στεγαζομένην ἀπὸ
βαθῆως κυανοῦν οὐρανὸν, κεκοσμημένον διὰ νε-
φῶν τεφροχρῶν.

Ἡ μουσικὴ ἀντήχει τὴν μελωδίαν στουβίλου
ἐκ τοῦ *Εὐθύμου πολέμου* (Der lustige Krieg)
τοῦ Στράους, στροβίλου παρασύροντος πρὸς χορὸν
ἀκουσίας, καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου παγοδρό-
μων πληθὺς διέβαινε, ὡς ἀστραπὴ, ἐροῦθμῶς
κινουμένη, ἐνῶ ἀπὸ χειλέων ῥοδοχρῶν ἐξήρχετο
μορμουρισμὸς ἀκολουθῶν τὸ μέλος καὶ ἀναμηνύ-
μενος μ' ἑλαφρὸν συριγμὸν τῆς ἐκ τοῦ καμάτου
ταχείας καὶ πῶς διακεκομμένης ἀναπνοῆς.

Οἶον θεάμα! Εὐρέθην ἐκεῖ ἐν τῷ μέσῳ τῆς
πολυκυμάντου ἐκείνης κινήσεως, τὸ μόνον ἄδρα-
νὲς σῶμα, καὶ ἔβλεπον ὡσεὶ ἀπολιθωθεὶς τοὺς
πρὸ ἐμοῦ διαβαίνοντας, πάσης τάξεως καὶ ἀμ-
φοτέρων τῶν φύλων, παγοδρόμους, μ' εὐθυτενὲς
τὸ σῶμα καὶ ἀκαμπτον, ὡς ὑπὸ ἀοράτου δυνά-
μεως ἐλαυνομένους μετὰ ταχύτητος φρενητιώ-
δους ἐπὶ τοῦ πάγου ἢ ῥυθμικῶς ταλαντευομέ-
νους, ὅτε μὲν πρὸς δεξιὰ, ὅτε δὲ πρὸς ἀριστερά,
καὶ ἀντιπαρερχομένους πρὸ ἐμοῦ ἔτι ταχύτερον.
Προσεπάθουν νὰ τοὺς ἀκολουθήσω διὰ τοῦ ὀφθαλ-
μοῦ, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐχάνοντο καὶ εἰς τὴν θέ-
σιν ἐκείνην ἀφ' ἧς ἠφανίσθη ὁ πρώτος, ἄλλος
ἐπὶ στιγμὴν ἐπεφαίνετο καὶ ἐχάνετο μετὰ μι-
κρὸν καὶ αὐτὸς καὶ εἶτα ἄλλος καὶ εἶτα πάλιν
ἄλλος, ὡσεὶ ἦσαν φαντάσματα ἀλληλοδιωκόμενα
ἢ ὡσεὶ ἄβυσσος ὀλίγον ἀπωτέρω κατέπιπεν αὐ-
τοὺς!

Καὶ μετὰ μικρὸν οἱ αὐτοὶ πάλιν ἐπεφαίνοντο
καὶ ἔξαλλοι παρήρχοντο, ὡς ἀπὸ ἔμπροσθέν μου
καὶ πάλιν ἐπὶ μικρὸν τοὺς ἠκολούθουν διὰ τῶν
ὀφθαλμῶν καὶ ἠφανίζοντο ἐκ νέου διὰ ν' ἀναφα-
νῶσιν ἐκ νέου πάλιν, ἐνῶ ἡ μουσικὴ ἐξηκολούθει
τὸν μεθυστικὸν στροβιλὸν τῆς:

Nur für natur. . . .

*
* *

Ἄλλ' ἐκεῖναι αἱ συνοδεῖαι! Ἐκεῖνα τὰ ἐπὶ
τοῦ ἄχανους καὶ ἐκθαμβοῦτος στυλπνοῦ πάγου
καρβάνια παγοδρόμων, τὰ ἐκ τριῶν, τεσσάρων
ἢ καὶ πλειοτέρων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων πα-
γοδρομούντα συμπλέγματα, τὰ ἀπὸ τῶν χειρῶν

ἀλληλοκρατούμενα ἐν πλαστικωτάταις στάσεσι, τὰ συντιθέμενα καὶ ἀποσυντιθέμενα εἰς σχήματα καὶ παρατάξεις, ὡσεὶ λόχος ἀνδρῶν ἐκτελούντων στρατιωτικὰ γυμνάσια ἢ στόλου ἐλιγμοὶ ἢ γερανῶν συναφιπταμένων σμῆνος, τὰ νῦν μὲν ἀποτελούντα ἐν εὐθύγραμμον κἀθετον σύμπλεγμα παγοδρομούντων ἐκ τῶν ὀπισθεν ὠθούτων ὃ εἰς τὸν ἄλλον μέχρι τοῦ ἑτεροκινήτου πρώτου, εἶτα δὲ συνδεόμενα εἰς τετράγωνον πυκνόν, βιαίως φερόμενον, καὶ ἀναλούμενα κατόπιν εἰς σταυρὸν μετὰ μικρὸν ἐκλείποντα, ὅλα ἐκεῖνα ἐπέτεινον τὴν ἠλεκτρικῶς ἐντός μου μεταδιδόμενην μέθην καὶ ἐπηύξανον τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸ θάμβος.

*
**

Καὶ ὅταν ἔβλεπον τὸν ἀπέναντί μου μαινόμενον σχεδὸν καλλιτέχνην παγοδρόμον, τὸν διαγράφοντα διὰ τοῦ αἰχμηροῦ μεταλλίνου παγοπέδου του ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πάγου τὰ φανταστικώτερα κυκλικὰ σχήματα μετὰ ταχύτητος ἀπιστέυτου, καὶ περὶ αὐτὸν ἀστραπιαίως ἐλισσόμενον καὶ ἀνελίσσόμενον τὸν ποικιλόχρωμον τῶν παγοδρόμων ἔσμον, ἐν δυάσει ἀλληλοκρατουμένων, ὡς εἰς ἐναγκαλισμὸν, ἢ ἐν συμπλέγμασι πολυαριθμοτέροις καὶ πλαστικοῖς, καὶ ἔβλεπον διαρκῶς ἀντικαταπτριζόμενα ἐπὶ τῆς ἐκ πάγου ἀπεράντου σινδόνης καὶ παρερχόμενα πρὸ τῶν ὀμμάτων μου καὶ αὐτοστιγμὴ ἐκλείποντα, ὡς ῥακέται ἐν τῷ αἰθέρι, τὰ ἐκπλήσσοντα ἐκεῖνα χρώματα τῶν στολῶν καὶ τῶν ἐνδυμάτων τῶν παγοδρόμων ἀξιοματικῶν καὶ κυριῶν, τὰ λικνιζόμενα πτερὰ τῶν πέλων τούτων ἢ τὰ στίλβοντα κράνη ἐκείνων, τὴν ἀστραπὴν τῶν ὀφθαλμῶν ἢ τῶν παρεῖων τὸ ἐρύθημα, ὅλα αὐτὰ ἀναμιγνύμενα καὶ ἐν τῇ ταχείᾳ κινήσει εἰς ἓνα συνεχῆ ἀντικατοπτρισμὸν ἐπὶ τοῦ πάγου καὶ τῶν τεθαμβωμένων ὀφθαλμῶν μου συνεοόμενα, ὡσεὶ νέφος ἀπειρόχρωμον καὶ σπινθηρίζον, καὶ ἔβλεπον τὴν κίνησιν τῆς μάζης αὐτῆς τὴν ῥυθμικὴν καὶ τοῦ στροβίλου τὸν χρόνον ἀκολουθοῦσαν, καὶ ἤσθανόμην τὸ ἄσθμα ἐκεῖνο τὸ ἔρρυθμον καὶ πρὸς τὰς κινήσεις ταυτόχρονον, ἐνόμιζον, ὅτι εὕρισκομαι πρὸ ἀπειρομεγέθους φανταστικοῦ καλεῖδοσκοπεῖου καὶ διὰ μέσου τῶν φακῶν του προσηλοῦμαι εἰς τὰς ἐντὸς αὐτοῦ ἀλληλοδιαδόχως ἀναπαρισωμένας ποικιλοχρώμους καὶ μαγευτικῶς ἀπαστραπτούσας εἰκόνας!

*
**

Καὶ κατὰ μικρὸν τῆς παγοδρομίας ἢ μέθης μετέλαβεν ὅλον, ὡσεὶ πυρετὸς ἠλεκτρικῶς μεταγγισθεὶς ἐντὸς τῶν φλεβῶν μου. Ἐν παραζάλη ἀπεδέχθην τὰ προσενεχθέντα μοι παγοπέδιλα, ἀσυνειδήτως ὑπέδεσα αὐτὰ καὶ ἐπεχείρησα νὰ παγοδρομήσω.

Ἄλλ' οἴμοι! Πόσον ἀφίσταται τῆς ἐπιθυμίας ἢ ἐκτέλεσις! Τὰ πέδιλα ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὀπίστων

ὁ συνοδός μου φοιτητῆς ἐσύρετο ἐπὶ τοῦ πάγου μὲ ἀπαράμιλλον ταχύτητα, τὰ αὐτὰ πέδιλα ἐμὲ, μὲ προσεκόλλων εἰς τὴν θέσιν μου ἀδρανῆ, ἢ ἀποπειρώμενον νὰ συρῶ, μὲ ἠπέλιπον διὰ πτώσεως κωμικῆς.

*
**

Ἐν μέσῳ τῶν ταλαντεύσεών μου τούτων καὶ τῶν ἀποπειρῶν, μὲ καταλαμβάνουσιν αἴφνης ἀσθμαίνοντα ἐκ τῶν προσπαθειῶν καὶ τῆς ἀποτυχίας αἱ συνοδοὶ μου καὶ μὲ περικυκλοῦσιν. Ἡ μία ἐπιλαμβάνεται τῶν χειρῶν μου καὶ μὲ σύρει πρὸς ἑαυτὴν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν, ἐνῶ ἡ ἄλλη ἐπιθεῖσα τῆς ὀσφύος μου τὰς χεῖρας, μὲ ὠθεῖ ἐκ τῶν ὀπισθεν, καὶ ἡ τρίτη ἀποτελεῖ τὴν ἔτι ἰσχυρότερον ὠθοῦσαν οὐρὰν τῆς συνοδείας. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ὑπὸ ἐκμανεῖσῶν ἐκ τῆς παγοδρομικῆς μέθης φερόμενος καὶ ὠθοῦμενος, ὡσεὶ ἑτεροκίνητον ἄνευ θελήσεως παραδιδόμενον εἰς χεῖρας δαιμονιώντων. Ἡ μέθη μου αὐξάνει, ἡ ζάλη μου ὀγκουτῶται, τὸ ἄσθμὰ μου ἐπιτείνεται καὶ ἐν μέσῳ τῆς παγεῶς ἐκείνης ἀμφοσφαιρας μὲ περιρρέει καμάτου ἰδρῶς! Διαμαρτύρομαι, παρακαλῶ, φωνάζω, ὀργίζομαι, ἀπειλῶ, ἐξορκίζω, ἰκετεύω, τίποτε, τίποτε δὲν εἰσακούεται, οὐδὲν ἰσχύει νὰ τὰς πείσῃ νὰ μὲ ἀφήσωσιν. Ὅλα μάτην! Αἱ χαλεσοῖς τύρανοι μου γελῶσι καὶ μὲ ὠθοῦσιν ἰσχυρότερον ἐν φαιδρότητι αὐξούσῃ, ὡσεὶ τὸ μαρτύριόν μου ἦτο ἡ μεγίστη τῶν τέρψεων, ἃς ἀπήλαυον!

*
**

Ἄλλὰ τὰ γόνατά μου λύνονται ἐκ τῆς φρενητιώσεως ἐκείνης ταχύτητος, ὁ λάρυγξ μου ξηραίνεται ἐκ τοῦ καμάτου, ἡ ἀναπνοή μου καθίσταται βαρεῖα καὶ διακεκομμένη ἐκ τοῦ ἄσθματος, καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ῥάχους εὐρεθεὶς, κινῶ ἐπὶ τέλους τὸν οἶκτον τῶν ἄδρῶν κινήτηρών μου, καὶ μὲ ἀφίνων ὅλοι διὰ μιᾶς, καὶ ἀφανίζονται καγχάζουσαι.

Ἐγὼ δὲ φέρομαι ἔτι ἐπ' ὀλίγον, ἐκ τῆς κεκτημένης ταχύτητος, μέχρι τῆς ἀκτῆς τοῦ νησιδρίου καὶ προσαράσσω ἐκεῖ, διατελῶν ἐν ἡδυτάτῳ θάμβει καὶ γλυκεῖᾳ παραζάλῃ μεθύσου!

*
**

Νῦν δι' ἐμὲ ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἀκατάσχετον ρεῦμα τῶν παγοδρόμων κυλινδούται ἐν τῇ ἀμφοσφαίρᾳ μὲ τὰ ἀπειροπληθῆ χρώματά του καὶ περὶ αὐτὸ στροβιλιζοῦσι τὰ δένδρα τοῦ δάσους, τὸ στερῶμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ πεπηγὸς ἔδαφος.

Κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν ἐκστάσει. Αἰσθάνομαι μύχιον πόθον νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ πρὸ μικροῦ μαρτύριόν μου καὶ μακαρίζω μετὰ φθόνου ὑποκεχυμένον τοὺς δυναμένους ν' ἀπολαύσωσι τῆς ἀρήτου τέρψεως αὐτοκίνητοι καὶ κατ' ἀρέσκειαν, τοὺς ἔχοντας εἰς πᾶσαν στιγμὴν τὸ προνόμιον νὰ γευθῶσι τοῦ εἰς ἐμὲ ἀπηγορευμένου ἐκ τῆς ἀ-

δεξιότητος και ἀγνοίας μου καρπού, ἀρκεῖ . . .
νά ὑπάρχη πάγος.

*

**

Ὅταν ἐπεστρέφομεν ἐξεθείλαζον μ' ἐνθουσιασμὸν μέχρι κομμικότητος ἐντεινόμενον τὰ θέλητρα τῆς παγοδρομίας και ὑπισχυνομένη νά ὑποβληθῶ ἀπὸ τῆς ἐπιούσης εὐχαρίστως εἰς οἶαν δῆποτε σκληρὰν δοκιμασίαν, ἥτις ἤθελε παρακολουθήσει τὰ μαθήματα, ἅτινα γυν ἰκέτεον νά λάβω.

*

**

Ἄλλ' ἡ ἤδη ἀρξάμενη νά μεταβάλληται ἀτμόσφαιρα ἐπληροῦτο ἀπὸ τινος ἀνέμου νοτίων και ἡ ἀραιὰ ἐν ἀρχῇ δριέλγη ἐπικυνοῦτο καθιστώσα σκοτεινότερον τὸν ὑπὸ μελανῶν νεφῶν καλυπτόμενον ὀλίγον κατ' ὀλίγον οὐρανόν. Κατὰ τὴν νύκτα οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἤνοιζαν και τῶν ὑδάτων οἱ κρουνοὶ ἀέλιον τοὺς πάγους.

Ὅταν τὸ ἀπόγευμα τῆς ἐπιούσης ἐπορεύθην εἰς τὸ δάσος, ἡ μαγευτικὴ μου αἴθουσα δὲν ὑπῆρχεν. Ἦτο λίμνη περιβαλλομένη ἀπὸ ἀτμόσφαιραν ὑπόθερμον και ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὑδάτος ἐφρική εἰς τὴν πνοὴν νοτίου ἀνέμου.

Ὁ οὐρανὸς ἐκεῖνη τῇ στιγμή, ὡσεὶ μὲ συνελυπεῖτο διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν σχεδίων μου, ἤρχισε ν' ἀφίνη βροχὴν λεπτήν, λεπτήν, και ἀδιάκοπον, ὡς κλαυθμηρισμὸν πείσμονος χαϊδεμμένου παιδός.

Ἐν Βερολίῳ κατὰ Ἰανουάριον.

P.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΓΑΜΒΕΤΤΑ

Ἐρανίζομεθα παρὰ τοῦ Φραγκίσκου Σαρσέν φίλου τοῦ Γαμβέττα ἐν τῶν παλαιοτάτων τὰς ἐπομένας ἰδίας αὐτοῦ ἀναμνήσεις, γεγραμμένας μετὰ πολλῆς εἰλικρινείας, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν τῇ Ἐστία περὶ τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς τῆς Γαλλίας δημοσιευθέντων.

« Ἄλλοι ἀνέλαβον νά ἐξετάσωσι τὸν Γαμβέτταν ὡς ῥήτορα, ὡς πολιτικόν, ὡς ἀρχηγὸν κόμματος, ὡς τὸν ἐπιφανῆ ἄνδρα περὶ οὐ πάντες τὰς μεγίστας εἴχομεν ἐλπίδας, και αἵτινες σὺν αὐτῷ πᾶσαι συνεξφανίσθησαν. Ἐγὼ θὰ ἀνακαλέσω ἀπωτάτας τινὰς ἀναμνήσεις συμβιώσεως, ἥτις παρέμεινεν εἰς ἐμὲ ἀείποτε προσφιλῆς.

Τὸν Γαμβέτταν ἐγνώρισα παρὰ τῷ Λωριέ, ὅστις τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἦτο μὲν γραμματεὺς τοῦ Κρεμιέ, ἀλλ' εἶχε φήμην μεγάλου δικηγόρου. Σπανίως συνηγόρει, ἀλλ' ἀείποτε συνηγόρει ὑπὲρ ὑποθέσεων σπουδαίων, και μάλιστα ὑποθέσεων ἐν αἷς περιείχοντο οικονομολογικά ζητήματα· διότι ἐγίνωσκεν ἄριστα και τὰ τοῦ χρηματιστηρίου και τὰ τοῦ δικαίου. Εἶχε δὲ αἰσθήσεις και νοῦν δι-

αυγέστατον, και λόγον δριμῦν και δικητικόν· διὸ και οἱ δημοσιογράφοι τὸν ἐξέλεγον ὡς δικηγόρον, ὁσάκις κατηγοροῦντο ἐνεκα πολιτικῶν πραγμάτων, και ἤρχοντο νά καταδικασθῶσι. Ὅποτε ἔκτοτε ἦτο ἤδη κἄτι τι.

Ὁ δὲ Γαμβέττας οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἡ ἀτακτός τις ταχῶς διὰ τῆς μεσημβρινῆς στωμουλίας τοῦ δημοιογήσας φήμην πολιτικῶν μέλλοντος. Καὶ αὐτὸς δ' ἐνεφανίσθη ὡς γραμματεὺς παρὰ τῷ Κρεμιέ, ὅστις ἦτο ὁ φιλοφρονητικώτατος και ἐρασιμιώτατος πάντων τῶν ἀνθρώπων.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κατεθέληθη ὁ Λωριέ μαντεύσας τὰς μεγάλας και σπουδαίας ἀρετάς, αἵτινες ὑπεκρύπτοντο ὑπὸ τὴν φαινομένην ἀκοσμίαν τῶν τε τρόπων και τῆς ζωῆς τοῦ νεανίου, και παρέλαβεν αὐτὸν γραμματέα του. Γραμματεὺς δὲ τοῦ Λωριέ ἦτο αὐτόχρομα ὑπάλληλος ἄνευ ἐργασίας· διότι ὁ Λωριέ τὰ πάντα ἐξετέλει αὐτός. Οὐδέποτε γραφεῖον δικηγориκὸν ἦτο τοσοῦτον πεπληρωμένον δικογραφίων· ἀλλὰ πάσας ταύτας εἶχεν ὁ Λωριέ ἐν τῇ μνήμῃ του, ἥτις ἦτό τι ἐξαίσιον.

Οὐδὲν λοιπὸν ἔργον εἶχεν ὁ γραμματεὺς τοῦ Λωριέ· τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἤθελε και ὁ Γαμβέττας, νά μὴ ἐργάζεται—τὰ τοῦ ἐπαγγέλματος ἐνοῶ, δι' ὧν δῆλον ὅτι πορίζεται τις τὸν ἐπιούσιον· διότι εἰς πᾶσαν ἄλλην οἶαν δῆποτε ἐργασίαν, τὸναντίον ὁ νεανίας ἦτο φιλοπονώτατος και δραστηριώτατος. Τὰ πάντα εἶχεν ἀναγνώση και τὰ πάντα ἐνεθυμείτο, τὸ μόνον δὲ ἐλάττωμα αὐτοῦ ὡς δικηγόρου ἦτο, ὅτι δὲν ἤθελε νά δικηγορῇ. Διὸ ὁ Λωριέ συνέλεγεν ἔνθεν κακίθεν μικράς τινὰς ὑποθέσεις, ἀς ἐπεξεργαζόμενος ἔδιδεν εἰς αὐτὸν μόνον και μόνον ἵνα τὸν ἐπασχολῇ ἐπωφελῶς. Ἄλλ' ὁ Γαμβέττας ἐλησμοῖνε νά πορευθῇ εἰς τὸ δικαστήριον και τότε ὁ Λωριέ ἠναγκάζετο νά ἀναπληροῖ τὸν ἀναπληρωτὴν του. Ὅποτε και αὐτὸς δὲν εἴξευρε τί νά κάμη, και ἐσκέπτετο πῶς νά χρησιμοποίησιν τὸν ἀμέριμον και βῆθιμον τοῦτον νέον, ὅστις οὐδέποτε εἶχε μάθη τί ἀξίζει τὸ εἰκοσάφραγκον. Ἦμην ἐγὼ τότε ἀρχισυντάκτης τῆς Πολιτικῆς και φιλολογικῆς ἐφημερίδος και πρὸς συντήρησιν αὐτῆς εἶχον προῦπολογισμὸν ἰσχυρότατον. Ἐλθὼν δὲ ὁ Λωριέ μὲ παρεκάλεσε ν' ἀναθέσω εἰς τὸν Γαμβέτταν νά συντάξῃ βιογραφικὰς εἰκόνας τινῶν δικηγόρων.

— Μετὰ χαρὰς, εἶπον, ἀλλὰ δὲν θὰ δυνθῶ νά τῷ δώσω πλέον τῶν δεκαπέντε λεπτῶν τὸν στίχον. Καὶ δὲν ἀξίζει, βλέπετε, τὸν κόπον.

— Ὅχι, ὑπέλαβεν ὁ Λωριέ, θὰ τῷ δώσης 150 φράγκα τὸ ἄρθρον. Εἶνε ἰδικὸς μου λογαριασμὸς.

Και τῷ ὄντι ὁ Γαμβέττας μοι ἔγραψεν ἄρθρον τινὰ, ἅτινα ἐγὼ ἐπεξεργαζόμην ὅπως δῆποτε, διότι ὁ θαυμαστὸς ἐκεῖνος ῥήτωρ ὡς συγγραφῆς ἀείποτε εἶχε τι τὸ ἀσυνάρτητον Ἄρτιως δὲ ἀποθανόντος τοῦ διασήμου δικηγόρου Λαζώ, δημοσιογράφος τις ἐξέθαψεν ἐκ τῆς συλλογῆς τῆς